

bezwaar, dan zal het eind moeten zijn, dat zij, hoezeer wij hen ook als christenen blijven erkennen, van ons scheiden.

Zijn zij ambtsdragers, zoo kan het op den duur in hen niet worden geduld, dat zij zich slechts ambtelijk konformeeren.

Van hen dient hartelijke instemming gevraagd. Tegenover de kerkrechtelijk bezwaarden behoort echter een andere houding te worden aangenomen.

Zij moeten met grooter lankmoedigheid worden bejegend.

Want de kerkenorde is niet in den zin van de belijdenis accoord van kerkelijke gemeenschap.

Wel heeft men zich aan de kerkrechtelijke uitspraak van een Synode te konformeeren, anders was samenleven niet mogelijk, doch dat konformeeren kan slechts een niterlijke handeling zijn.

Men kan alle geoorloofde middelen in het werk stellen om de kerken voor zijn opvatting te winnen.

Tenzij natuurlijk die opvatting een beginsel raakt, dat in de belijdenis is uitgedrukt.

Tenzij men door zijn eigenaardige kerkrechtelijke inzichten met de formulieren van eenigheid in strijd zou komen.

Dan wordt vanzelf het kerkrechtelijk tot een konfessioneel bezwaar herleid.

— Een halve Rutgers.

Merkwaardig is het, dat de kerkrechtelijk bezwaarden zich bijna allen verschanschen achter een paar citaten uit een werk van wijlen Prof. Rutgers.

Juist onder de oudste generatie van studenten van de Vrije Universiteit zijn er, die zich daaraan krampachtig vastklampen.

Psychologisch is dit zeer verklaarbaar.

Zij leefden in den tijd, dat Prof. Rutgers vooral de eene zijde van het Gereformeerd Kerkrecht naar voren schoof.

Schrijver dezes heeft Prof. Rutgers echter in een andere periode gekend.

Hij berinnert zich zeer goed, hoe deze hoogleeraar de noodzakelijkheid van het Kerkverband als tegenpool stelde tegenover de autonomie van de plaatselijke kerk.

Trouwens, de noodzakelijkheid van het kerkverband werd in geen enkele periode van Prof. Rutgers' leven door hem uit het oog verloren, al werkte hij, gelijk ieder leider, met een afwisseling van licht en schaduw.

Zij, die zich voor hun kerkrechtelijke bezwaren op Rutgers beroepen, beroepen zich op een halven Rutgers.

Dat is misschien nog te sterk uitgedrukt.

Mogelijk zouden wij moeten zeggen: op een kwart Rutgers.

Ware het niet, dat wij gegronde verwachting hadden, dat door bekwaamere hand dan de onze dit binnenkort zal worden aangeleerd, wij zouden dit gaarne met de noodige citaten bewijzen.

— Het recht van inkwistitie.

Wanneer wij zeggen, dat aan de kerk het recht van inkwistitie toekomt, zal dit misschien sommigen met verwondering vervullen.

En als wij er geen verklaring aan toevoegden, zou dit een niet onsmakelijk kluijfe kunnen worden voor liberale, neutrale en schismatische pers.

Mogelijk maakt men het na de nadere verklaring er toch wel van.

Zoo iets valt nooit van te voren te bepalen.

De Deputaten, die door de Synode van Assen zijn benoemd om in gevallen, welke als een nasleep van de zank-Geelkerken kunnen worden beschouwd, raad en bijstand te verleenen, worden nu al den volke als Groot-Inquisiteurs voorgesteld.

Men heeft hun zelfs de beruchte namen van Sonnius, Tapper en Titelman toegedacht.

De plaats van Jan Graulls heeft men, voorzeker uit vriendelijkheid, nog vakant gelaten.

En toch, er gaat niets van af, in onze kerk is inkwistitie.

En wanneer zij er niet was, dan zou zij er moeten komen.

Dat zou noodig zijn om onze kerken werkelijk Gereformeerd te maken.

Uitdrukkelijk kent het Gereformeerd kerkrecht het jus inquisitionis d.i. het recht van onderzoek aan de kerk toe.

Dat recht van onderzoek gaat allereerst over het persoonlijk leven, het meest intieme der kerkleden, n.l. hun verhouding tot God en Zijn Woord.

Aan geen klein kind wordt de Doop toebediend, of de ouders worden, openlijk van den kansel nog wel, onderzocht, of zij geloovigen zijn en of zij bekennen, dat hun kind in Christus geheiligt is, ook of zij de leer van het Oude en Nieuwe Testament, gelijk die in hun kerk geleerd wordt, bekennen „de waarachtige en volkomen leer der zaligheid te wezen“.

Niemand wordt tot het Avondmaal des Heeren toegelaten, of de kerk stelt er onderzoek naar in, of hij het leven wel waarlijk buiten zichzelf, in Christus Jezus zoekt.

Niemand wordt in het ambt bevestigd, of de kerk doet er onderzoek naar, of hij in zijn hart gevoelt, dat hij wettig van Gods gemeente en mitsdien van Godzelf tot zijn ambt beroepen is“.

Wanneer tegen de belijdenis en wandel van iemand een aanklacht bij den kerkeraad volgens den regel van Mattheus 18 wordt ingediend, heeft

zoo'n kerkeraad het recht, den persoon zelf te onderzoeken, of deze lingenalzo is.

Bij het huisbezoek hebben predikant en onderlingen het recht een onderzoek in te stellen naar den geestelijken toestand van de schapen, welke Christus aan hun zorg heeft toevertrouwd.

En buiten dat zeer uitgebreide recht van inkwistitie, dat de plaatselijke kerk ten opzichte van haar leden bezit, hebben ook de kerken in kerkverband zulk een recht ten opzichte van de plaatselijke kerken.

Artikel 41 van de Kerkenorde schrijft voor, dat door iedere klassikale vergadering een onderzoek moet worden ingesteld bij elke plaatselijke kerk in zake dingen, welke daar uitdrukkelijk geformuleerd zijn.

En dat niet alleen. Maar de Classe laat door haar kerkvisitatie alle jaar bij elke kerk een onderzoek ter plaatse instellen om toe te zien, „of de Leeraars, Kerkeraden en Schoolmeesters hun ambt getrouw waarnemen, bij de zuiverheid der leer verblijven, de aangenomen orde in alles onderhouden en de stichting der gemeente, mitsgaders der jonge jeugd, naar behooren, zooveel hun mogelijk is, met woorden en werken bevorderen enz.“ (Art. 41). Een artikel van wijde strekking!

Ook hebben de meerdere vergaderingen ten allen tijde het recht van Dienaren des Woords zoodanige verklaringen te vorderen inzake de zuiverheid der leer als zij om ernstige redenen noodig oordeelen. En de Dienaren des Woords hebben persoonlijk beloofd, zich aan dat recht te onderwerpen door hun handteekening onder het Onderteekeningensformulier.

Zoo neemt dan het recht van inkwistitie in ons kerkelijk leven een voornam plaats in.

Dat mag ook niet anders, zullen onze kerken zich als belijdenis: of belijdende kerken handhaven.

Menig Hervormd predikant van orthodoxe richting schreef in den laatsten tijd, dat dit onderzoek hem tegen de borst stuit en dat hij, hoezeer hij den richtingsstrijd en het modernisme in eigen kerk betreurt, toch maar blij is Hervormd en niet Gereformeerd te zijn.

Wij verblijden ons met hem.

Want door deze bekentenis toont hij niet in hart en nieren konfessioneel Gereformeerd te zijn.

Wie de Gereformeerde belijdenis een te knellend koord van kerkelijke gemeenschap vindt, hoort bij ons niet.

En wie dat koord wat wil vieren door het onderzoek naar de instemming met de belijdenis af te keuren of het er althans wat minder nauw mee te nemen, ook niet.

Wij willen de „volkskerk“ niet.

En het eenige middel om onze kerken voor afglijden naar de „volkskerk“ te behouden, dat ons door God ten dienste is gesteld, is het jus inquisitionis.

Natuurlijk kon alleen in het brein van hen, die onsympathiek tegenover onze kerken staan de combinatie van deze inkwistitie met de Spaansche opkomen.

Dat is even dwaas als wanneer iemand bij vuur altijd aan „koud“ vuur denkt, bij sociaal altijd aan socialistisch, bij een franc aan een franc-maçon.

Van glup- en sluipmiddelen, van verklikkers zijn wij niet gediend en aanbrengh-premies loven we niet uit.

Als wij het hierover hebben, dan doet de Spaansche inkwistitie ons eer denken aan zekere persorganen.

— Het Jus Inquisitionis in werking.

Blijkens het bovenstaande mag het jus inquisitionis nooit op non-activiteit gesteld.

Maar nu, kort na de Synode van Assen, behoort het krachtens de besluiten dier Synode zelf, in bijzonderen zin te worden toegepast.

Wij kunnen dan ook konstateeren, dat onze kerken in verschillende deelen van ons land een lofwaardig gevolg geven.

Het schijnt ons toe, dat de vele kerken, welke aan de Synode betuigingen van instemming zonden, daarmede vooral in den zachtsten vorm het jus inquisitionis wilden uitoefenen. Op die manier werd het minder opvallend, meer indirekt toegepast. Men wist daardoor aangaande de leden van den kerkeraad, dat zij zuiver stonden. Hoewel wij zulk een sympathie-betuiging kerkrechtelijk niet in den haak vinden en die ook niet wenschen aan te bevelen, willen wij haar toch ook weer niet zoo sterk veroordeelen, als door sommigen gedaan is.

Beter handelden de kerken, die haar dankbaarheid uitspraken over de beslissing van Assen. Dat die dankbetuiging aan de Synode gezonden is, behoeft geen bezwaar te ontmoeten, zoolang de Synode nog zat. Stellig waren die dankbare plaatselijke kerken ook in de Synode vertegenwoordigd. Maar daarom gold die uiting van dankbaarheid zichzelf nog niet. Veelmeer is zij op te vatten als dank voor de medewerking van de andere kerken in het kerkverband om in deze gewichtige kwestie te blijven bij de zuiverheid des geloofs. Zulk een uitspraak van dankbaarheid heeft voor ons iets moois. Natuurlijk heeft het thans, nu de Synode niet meer zit en het ook niet zeker is, of zij nog wel bijeen zal komen, geen zin die aan de kerk van Assen te adresseeren. Maar daarom kan een kerk wel in het algemeen aan haar dank uiting geven en

bovenal Hem de eer geven, die onze kerken zoo genadig voor afdwaling heeft behoud. Hierbij mag de gedachte aan de oefening van het jus inquisitionis niet voorzitten. Dank moet spontaan uit het hart opwellen. Maar dit kan niet beletten, dat op die manier wel openbaar wordt, wie niet dankbaar is gestemd.

Kloek hebben enkele kerkeraden de zaak aangevat, door van hun leden hoofd voor hoofd te vragen of zij met de Asser besluiten instemden. In grotere kerkeraden heeft deze methode veel, dat zich aanbeveelt. Men kent daar elkander niet zoo door en door als in de kleinere. Dit middel is dan ook afdoende, voorzover wij daarvan spreken kunnen. Tegelijk willen wij hier de vraag, ons gesteld, beantwoorden of deze wijze van doen niet strijdt met de bedoeling van Assen en of er eigenlijk niet in ligt opgesloten, dat te Assen een nieuw dogma werd vastgesteld. Dat mag er echter volstrekt niet uit worden afgeleid. Wanneer te Assen een nieuw dogma was gefisceerd, zou dit aan alle ambtsdragers ter onderteekening moeten worden voorgelegd. Maar dit houdt niet in, dat men een beslissing, welke geen fiscatie van een nieuw dogma inhoudt, niet ter onderteekening mag voorleggen. Daarover hebben plaatselijke kerken, classes enz. te beslissen. Zij kunnen dat voor een rechte toepassing van het jus inquisitionis noodig oordeelen.

Ook lezen we van voorstellen ter klassikale vergaderingen, om bij de kerkvisitatie zich te vergewissen, dat alle leden van een kerkeraad de beslissingen van Assen met instemming aanvaarden, van regelen getroffen om bij de Classikale examens de noodige waarborgen omtrent de zuiverheid der belijdenis in deze te verkrijgen.

Verder bereikten ons berichten, dat men hier en daar leden van het Centraal-Comité van Actie in kerkelijke behandeling heeft genomen. Reeds eer hebben wij er op gewezen, hoe dit Centraal Comité, of schoon het het wellicht met zijn leuze: „herstel der eenheid“ oprecht meent, inderdaad scheurmakend drijft. En dat is voorzeker een zonde, die men door tucht-oefening moet trachten te keeren.

Zoo hebben wij dan overvloedig reden om den Heere te danken en de kerken voor haar ijverig gebruik maken van het recht van onderzoek te prijzen.

Als er nu maar niet te spoedig verslappung intreedt!

Als men zijn voornemens maar getrouw blijft en zijn besluiten niet voor één of twee jaren, maar veel langer uitvoert!

Het is de geschiedenis der kerk van ouds af, die ons zoo dringend doet waarschuwen.

Dikwijls meende men, dat een dwaling bedwongen was en ziet, na tien jaren openbaarde zij zich in driester vorm.

Ook verplicht de onderlinge liefde er ons toe om toe te zien of er geen deelen des lands zijn, waar men het jus inquisitionis in deze rusten laat.

Misschien oordeelt men daar: hier is 't niet noodig.

Algemeen beschouwd kan dat waar zijn.

Toch kunnen er enkelingen gevonden worden, die zich nu op den achtergrond houden, maar die de veroordeelde dwaling of een, die daaraan verwant is, koesteren.

Men denke aan het woord van Jakobus: ziet een klein vuur, hoe grooten hoop houts het aansteekt.

Wanneer onze kerken niet allerwege haar plicht verstaan, zijn wij voor de toekomst meer bezorgd dan voor het oogenblik.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Speculatie.

Een onzer lezers schrijft: „Ik ben op een effectenkantoor aan de Fondsen-afdeeling verbonden, en zie daar dagelijks voorbeelden van winst- of verliesgevende speculatie. Nu zijn daar veel posten bij die niet voor speculatie genomen zijn, maar toch ook weer onderscheidene, die gekocht zijn om koerswinst te maken, dus niet om rentegenot.“

Volgens mij is hier voor een christen bezwaar aan verbonden, daar hierin in sterke mate „kansspel“ betrokken is. Niettemin zie ik hier ernstige gereformeerde broeders aan deelnemen.

Nu verwacht ik niet, dat u mijn vak zóó kent, dat u de finesses zult weten, maar een algemeene beschouwing over deze dingen zou door mij reeds zeer op prijs worden gesteld“.

In een post-scriptum volgt dan nog: „Ter nadere illustratie wil ik het volgende voorbeeld geven: Iemand koopt een stuk tegen 217 pCt. (een stuk, dat nog nooit dividend had gegeven). Er komt een belangrijke stijging in het fonds, waarvan een terzake kundig persoon hem tevoren had ingelicht. Vier maanden later verkoopt hij het stuk tegen 400 pCt.“

Het komt mij voor, dat dit God verzoeken is, en daarom een Christen niet geoorloofd. Als dit verkeerd gezien is, heb ik me zelf al heel wat nadeel berokkend. Maar — beter zóó dan iets tegen het geweten gedaan“.

Ik beken eerlijk, dat ik deze vraag ver van gemakkelijk vind. Dat is ze, naar ik vermoed, niet voor iemand, die even goed thuis is in de zakenwereld als in zijn huiskamer — men heeft me

wel eens menschen laatst! — die heelers gevoelen e diens vak wel „zoo“ Al de fine van 't hart had om de nog niet yak toe k luchting vo stelt met

Want da stellig wel aan het an Gods Wo onze bro

En daa hij van ell dan elk D van zijn r in onzen

In staa Dit wil vreedmelin er dadelijk we hier te eenige vrij Ik móe

grootere va financieren zijn, ons Pa Dominee, d van af' o van kritiek in onze oc te dingen merking. 'k van mijn a komen reed volle van o heel — en niet zoo h van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo

klein gaar te wijten i met name groep op t hoog tijd is wat we k van het dag leden, met veel te ve naam zoo